No. 62. 1837.

BREDASCHE COURANT.

Staat-, Letterkundig- en Wetenschappelijk

Nieuws- Blad.

Dingsdag 14 Maart.

FRANKRIJK.

Parijs, den 11 den Maart.

Ook het ontwerp gisteren bij de kamer der afgevaardigden in behandeling, waarbij eene som van [illegible] millioen voorgesteld wordt, [illegible] van de groote wegen, is met eene overgroote meerderheid goedgekeurd, zoodat het ministerie, door de aanneming der beide jongste ontwerpen, de wegen betreffende, gerekend wordt weder bevestigd en van den schok bekomen te zijn, door de verwerping van de wet op de verschillen de regtsbedeeling hetzelve toegebragt.

Uit den staat te dezer gelegenheid van wege de administratie opgemaakt, blijkt, dat Frankrijk 8628 uren koninklijke wegen bezit, waarvan 6179 in behoorlijken staat zijn, 1463 herstelling verdeenen en 986 moeten worden aangevuld.

De zitting van gisteren heeft zich nog door een zeer hevig incident gekenmerkt. Vóór de behandeling van het ontwerp aan de orde, werd door den heer *Laplagne* rapport uitgebragt over het ontwerp van wet betrekkelijk de millioen fr. huwelijksuitzet aan de Princes *Louise*, echtgenoot van Vorst *Leopold*. De commissie verklaarde zich voor het ontwerp, doch naauwelijks was het rapport uitgebragt, of een der leden, de heer *Lherbette*, kwam tegen hetzelve op, niets minder verderende, dan dat het rapport aan de commissie terug gezonden wierd, of dat in allen gevalle, mededeeling van de stukken wierd gegeven, waaruit de toestand bleek van 's Konings bijzonder eigendom, aangezien de bepaling van het art. 21 van het charter hield, dat de Princessen van het Koninklijk Huis eerst dan met een huwelijksgoed konden beschonken worden, wanneer het bleek dat 's Konings bijzonder domein daartoe ontoereikende [illegible] bij mededeeling van den staat der inkomsten van dat domein der kroon, en in 't algemeen van de inkomsten en uitgaven des Konings, en aangezien de Koning vóór de acte van 6 augustus 1830 eene schenking van zijn bijzonder eigendom had gedaan, ook mededeeling van de schenking aan zijne kinderen. Welk eene beweging dit voorstel in de kamer te weeg bragt, laat zich gemakkelijk begrijpen. Hetzelve werd dan ook slechts bij gedeelten, gedurig door het onstuimig geweld der vergadering afgebroken, uitgebragt. De rapporteur *Laplagne* gaf den voorsteller in antwoord kortelijk te kennen, dat hij hoopte, dat op het oogenblik der discussie van het ontwerp, de commissie aan de kamer voldoende blijken zou geven, dat zij hare taak begrepen had, en hierop werd besloten tot de orde van den dag over te gaan, hetgeen evenwel eerst lang daarna, na veel woordentwistens en verwijtingen over onvoegzaamheid, waarin de heer *Dupin* persoonlijk betrokken werd, kon plaats hebben. Dit voorval heeft niet zonder reden doen veronderstellen, dat de discussie over het ontwerp zelf, zeer onstuimig zijn zal, [illegible] dat de invloed van den heer *Dupin*, die voor het ontwerp is, als zijnde een der mede-onderteekenaars van het huwelijks-kontrakt, mede zal bijdragen tot de aanneming.

— De kamer der pairs heeft gisteren de discussie over de wet, betrekkelijk de attributiën der algemeene departements- en arrondissementsraden voortgezet.

— Heden heeft de kamer van afgevaardigden zich met het aanhooren van rapporten op petitiën bezig gehouden.

— De *Moniteur* van gisteren houdt een rapport aan den koning van den oorlogs-minister *Bernard*, waarin hij vermeldt, dat de officieren van het 62ste regiment, ('t welk in het rapport van den maarschalk *Clauzel* aangeteekend staat, als hebbende zich op den togt van Constantine aan vernieling en plundering van een konvooi schuldig gemaakt,) niet alleen eene protestatie tegen die aantijging aan het oorlogsbureau hebben ingezonden, maar dezelve ook door de dagbladen openbaar gemaakt, weshalve de minister aan den koning voordraagt om de genoemde officieren deels op non-activiteit te stellen, deels disciplinaire straffen op te leggen, en is deze voordragt door den koning goedgekeurd geworden. Voorts zijn buitendien nog de kolonel en luitenant-kolonel van het genoemde 62ste regiment op non-activiteit gesteld, en is eindelijk aan den kolonel van het 23ste regiment, *de la Rochette*, die in zijne vorige betrekking van luit.-kolonel van het 62ste, eene verdediging van het gedrag van dat regiment, ter wederlegging van het rapport des maarschalks *Clauzel*, heeft uitgegeven, almede met eene disciplinaire tuchtiging gestraft geworden.

Deze strengheden ten aanzien der officieren heeft veel opzien gebaard en vindt men over 't algemeen juist dit het middel niet om eene goede krijgstucht onder de troepen in te voeren, naardien bij velen het gevoel van aangedaan onregt het gemoed verbittert; de vraag wordt gedaan, in hoever een korps van het leger het onregt hun door den chef aangedaan, verduren moet, zonder zich te mogen beklagen, en klagten hebbende, hoe de soldaten die moeten ingang doen vinden, daar gemeenschappelijke petitiën hun verboden worden en individuele niet geteld worden. De heer *de Rancé* houdt zich bezig met een antwoord op het verhaal van den kolonel *la Rochette*; men vraagt of deze dan ook niet aan eene disciplinaire straf moet onderworpen worden, of dat hij, als gedeputeerde, zal mogen schrijven over den togt, dien hij als aide-de-camp van den maarschalk bijwoonde? — Genoemde besluiten zullen op de dagorde van het leger gebragt worden; voorts zoude men zich op het bureau van oorlog bezig houden met het opmaken van circulaires voor al de chefs der korpsen. Eindelijk spreekt men steeds van de reis die de hertog *van Orleans* naar de voornaamste vestingen zoude doen, om den nadeeligen indruk door de voorzegde afzettingen te weeg gebragt, weg te nemen.

— De luitkolonel *Lafontaine* is tot bataillons chef en de bataillons-overste *Alphonse* tot luit.-kol. van het 62ste regiment benoemd.

— Sedert de verwoesting van het aartsbisschoppelijk paleis in Februarij 1831, was steeds door den aartsbisschop der hoofdstad, den heer *de Quelen*, tegen die wandaad geprotesteerd en op de herbouwing van het paleis alsmede op de teruggave aan de Katholijke eerdienst van de kerk St. Germain l'Auxerrois aangedrongen; hiervan werd echter door den prelaat in 't openbaar geene melding gemaakt. Thans echter, na de aan de kamers gedane voordragt, volgens welk het terrein van het voormalig paleis aan de stad Parijs zoude worden afgestaan, onder verbindtenis van de ruimte tot eene openbare wandelplaats in te rigten, heeft de heer *de Quelen*, eene protestatie opgemaakt, door het kerkelijk kapittel der hoofdstad goedgekeurd, en met een begeleidenden brief aan de pastoors gezonden, welke protestatie voorts, in al de bladen is opgenomen geworden. De aartsbisschop beklaagt zich daarbij sterk over het vruchtelooze zijner pogingen, en komt tegen de herhaalde voordragt op, die zoo zij aangenomen wierd, een dubbel zegel van onregt en ten koste der kerk eene vervreemding zou daarstellen, welke hij niet vermogt lijdelijk aan te zien; weshalve hij het gouvernement en de kamers smeekt, door de aanneming der wet de gevolgen niet te bekrachtigen der daden door hen meer dan eens afgekeurd en geschandvlekt. De aartsbisschop eindigt met te verklaren, dat hij den stap niet in zijn bijzonder belang doet, maar als eene bisschoppelijke verpligting, in 't belang van alle kerken, door het nieuw ontwerp bedreigd; het was in het belang voor het beginsel van het behoud des regts van eigendom, dat hij de teruggave vorderde van een kale plek gronds, het overschot van het erfgoed der stichters, der armen en van de kerk. — Iedereen gevoelt, dat deze protestatie, die hare gevolgen kan hebben, alles behalve geschikt is om de goede verstandhouding, schijnbaar tusschen het gouvernement en den aartsbisschop bestaande, te bevorderen.

— Brieven uit Petersburg melden, dat de heer *de Barante* voor

eerst niet naar herwaarts zal komen, maar keizer *Nicolaas* in het najaar op eene reis naar de zuidelijke gewesten van het rijk tot aan Odessa zoude vergezellen en dan zich over Konstantinopel ter zee naar Frankrijk begeven.

— De belgische gezant *le Hon* heeft voor eene maand de hoofdstad verlaten, zich naar Brussel begevende.

— Uit Bajonne schrijft men, dat de tijdingen uit de opgestane provincien niets van belang opleveren. In weerwil van al de gedane grootspraak blijven de partijen wederzijds tot heden rustig in hare stellingen.

De engelsche scheepsbevelhebber lord, *Hay*, de britsche commissaris bij het noorderleger, kolonel *Wilde*, en de uit Madrid gekomen kapitein *Maitland* hebben zich den 3den te water naar ... begeven en aldaar aan den franschen generaal *Nogues*, die te St. Jean-de-Luz kommandeert, de vergunning verzocht om zich naar de brug van Behobie te begeven en de liede... overs der ... te onderzoeken. Zulks deed denken, dat men nog altijd voornemens is den eersten aanval op Fontarabie te doen.

De kapitein *Maitland* gaat over Parijs naar Londen terug.

— De berigten uit Madrid tot den 2den, behelzen de officiele benoeming van den graaf *Almadovar* tot minister van oorlog. De verbittering tusschen den voormaligen minister ad interim *de Vera* en den generaal *Narvaez* was zoo hevig, dat een tweegevecht tusschen beide te gemoet gezien werd.

De cortes houden zich nog met het ontwerp op de drukpers bezig. Bij de verandering van bureau is de heer *Salvato* tot president gekozen.

Uit Santander werd gemeld, dat een vaartuig met meel geladen en naar Havanna bestemd, ter dienste van het Noorderleger was in beslag genomen. In hetzelfde berigt wordt gezegd, dat men geen hoop meer had op een gunstigen uitslag in het Noorden, dan voor zooveel de generaal *Evans* en de engelsche scheepsmagt vermogten uit te voeren.

De bende van *Forcadell* en *Cabrera* schenen zich van de welvarende stad Beguena te willen meester maken.

— Ter beurze werden heden bijna geen zaken gedaan, ook verspreidde men er geen enkele staatkundige nieuwstijding. De aandacht der speculanten was vooral op de aandeelen in den spoorweg naar St. Germain gevestigd. Het spaansch actief deed 26⅝; de onverklaarbare werkeloosheid van de generaals der koningin maakt dat er naar dit papier thans weinig vraag is. De portugesche fondsen waren iets williger. De notering was heden (11 *Maart*): 5 pCt. 106,95; 3 pCt. 79,25; Nap. renten 98,85; Portugal 5 pCt. 31⅞; Spanje Ardoin 27; passive 7¼; Diferedunde 8⅜; Rom. L. 102⅞.

DUITSCHLAND.

FRANKFORT, den 10den Maart.

Een schrijven van hier houdt het volgende in:

»Reeds voor eenige dagen zijn van de naar Mainz overgebragte staatsgevangenen brieven bij hunne betrekkingen alhier aangekomen, waarin zij onbewimpeld hunne tevredenheid te kennen geven over de verbetering van hun lot. Ten gevolge van de lokaliteit in het fort Hardenberg, waar zij opgesloten zijn, kan hun menig gemak en geriet verschaft worden, dat zij hier, uithoofde van de weinige ruimte moesten ontberen. Al de staatsgevangenen zijn in drie zalen verdeeld, waar zij vrij rondgaan en met elkander spreken mogen. Wat de kost betreft, zijn zij geheel met de daar bezetting houdende Oostenrijksche troepen gelijk gesteld, terwijl zij tegen afzonderlijke betaling, kunnen verkrijgen wat hun goeddunkt. Ook prijzen zij bijzonder de vriendelijke en menschlievende behandeling, die zij van den Oostenrijkschen bevelhebber ondervinden. Het is dus blijkbaar, dat uit de verplaatsing der gevangenen voor dezelve geen nadeel, gelijk menigeen gevreesd had, maar veeleer eene groote lotsverbetering kan ontspruiten.

» De kosten van hun verblijf te Mainz worden door ... stad gedragen."

— Het spoorweg-comité alhier heeft heden de inschrijving opengesteld, bij de bankiershuizen *Bethman* en *Rothschild*, voor de aandeelen in den spoorweg op den regter Mainoever, voor welken de Nassausche regering de toestemming reeds gegeven heeft, terwijl die van den senaat te dezer stede te gemoet gezien wordt; de drift naar aandeelen was zoo groot, dat de opengestelde som van 500,000 fl. in een oogenblik verre overschreden was.

— Uit Baireuth meldt men, dat in het begin dezer maand in die streken zoo veel sneeuw gevallen is, als de oudste lieden zich niet herinneren kunnen; in het bovenland was de weg voor rijtuigen geheel gestremd.

— Uit het Zwitsersch kanton Thurgau schrijft men, dat het volk aldaar, in weerwil van de ontrading van bedaarde lieden van invloed, met eene overgroote meerderheid, namelijk 10,951 tegen 5923 burgers, voor eene herziening der kantonnale grondwetten gestemd hebben.

— Op dit oogenblik is Munchen zoo zeer van de griep bezocht, dat meer dan 18000 lieden van dezelve aangetast zijn. Ook te Weenen is deze ziekte sterk heerschende, en merkt men ook daar op, dat het getal der personen die aan long- en borstkwalen sterven, tegenwoordig buitengemeen groot is, hetgeen men mede aan de werking der epidemie toeschrijft.

— Z. M. de Keizer van Oostenrijk heeft eene somma van 800,000 fl. aangewezen, tot herstelling der paleizen te Milaan, om tegen de kroning aldaar in het volgend jaar in goeden staat te zijn.

De stoomboot *Nador* heeft de vaart dit jaar op den Donau weder geopend, zijnde den 3den dezer naar Presburg en Pesth afgevaren.

De russische gezant te Weenen, graaf *Tatitscheff*, wordt in de maand april aldaar terug verwacht; de ... *Anton*... zoo aanstonds, met verlof zich naar Frankrijk begeven.

— Te Weenen waren den 14den Maart genoteerd: 5 pCt. Met. 105; 4 pCt. 100¼; 3 pCt. 75½; Bankactien 1370.

ENGELAND.

LONDEN, den 8sten Maart.

Het ministeriele voorstel tot afschaffing der kerkbelasting houdt thans de openbare aandacht sterk bezig. De beraadslaging daarover zal in het Lagerhuis den 15den een aanvang nemen. Beide de huizen van het Parlement worden met verzoekschriften voor en tegen dezen maatregel als overstroomd. De voornaamste geestelijken der engelsche gevestigde kerk, namelijk de Aartsbisschop van Canterbury en de Bisschop van Londen, hebben den 9den in het Hoogerhuis, ook uit naam van alle de andere in de hoofdstad aanwezige Bisschoppen, verklaard, dat zij zich met alle hunne kracht tegen de afschaffing eener op zich zelve niet drukkende, maar voor de voorziening in de godsdienstige behoeften der lagere volksklassen, hoogst noodzakelijke belasting zouden verzetten, ook omdat zij den voorgestelden maatregel als den ... van eene geheele reeks verongelijkingen beschouwden, die ... gevestigde kerk, wier handhaving de Koning gezworen ... De eerste minister *Melbourne* heeft aan deze ... dat zij hunne roeping van dienaren des vredes uit het ...

— Eergisteren heeft Z. M. de Koning een groot lever gehouden, waarbij, onder anderen, door lord *Morpeth* een door 250,000 Ieren onderteekend verzoekschrift is aangeboden. Hetzelve strekt ten voordeele der iersche gemeentewet. Onze ministeriele bladen noemen hetzelve een antwoord op den schimp van lord *Stanley*, zoo als zij zeggen, die, in eene der jongste zittingen beweerd heeft, dat er geene verzoekschriften van Ierland, ten voordeele van voornoemde wet, bestonden.

— De stoomboot *Comet* den 3den dezer van St. Sebastiaan afgevaren, brengt het berigt mede, dat de karlisten met omtrent 10,000 man rondom de stad lagen en deze zelfs bedreigden.

— Heden stonden de 3 pCt. geconsl. 90⅞; Nederl. 2½ pCt. 55⅞ dito 5 pCt. 103⅞; Spanje *Ardoins*, 25½ à ½; uitgest. 11½; passiv 7⅞; Portugal 5 pCt. 51½ à 32; dito 3pCt. 48¾ à 49¼; Bras. 86 à 87; Columbia 24½ à 25.

NEDERLANDEN.

BREDA, den 15den Maart.

Z. K. H. de Prins *van Oranje* is ... uit Tilburg in de residentie teruggekomen.

— Naar men verneemt, zullen HH. KK. HH. Prins en Prinses *Frederik* der Nederlanden zich tegen de helft der volgende maand naar Berlijn begeven. De Prins zal aldaar slechts eenige dagen, doch de Prinses eenen geruimen tijd vertoeven.

— Zaturdag heeft de eerste kamer der Staten-Generaal aangenomen de ... wetten, welke ... Donderdag door de tweede kamer goedgekeurd waren.

— Uit 's Hage schrijft men ...

» Gisteren avond is de vierde voorstelling van het ... *Juives*, in den Franschen Schouwburg, met de tegenwoordigheid van HH. KK. HH. Prins en Prinses *Frederik* vereerd geworden.

» Naar men verneemt zullen de broeders vrijmetselaren der drie loges alhier, in den loop dezer week, den jongsten geboortedag van hunnen grootmeester-nationaal, met eene groote vereeniging vieren.

» Laatstleden Vrijdag overleed te 's Hage de heer *Carel Wellens*, Ridder der orde van den Nederlandschen Leeuw, Oud-Secretaris

Generaal van het departement van Ontvangsten. Hij bereikte den ouderdom van 71 jaren, en genoot sinds eenigen tijd eene eervolle rust, na het grootste gedeelte zijns levens in de dienst van de lande te hebben doorgebragt, en in menigen belangrijken werkkring blijken te hebben gegeven van zeldzame bekwaamheid, ijver en volharding. Hij was een warm voorstander en gelukkig beoefenaar der fraaije letteren, vooral der Dichtkunst. Zijn gul en open karakter zijne ongeveinsde deugd en opregte godsvrucht zullen zijne nagedachtenis lang bij velen in gezegend aandenken doen blijven."

— Op donderdag den 16 dezer, zal de Rector Magnificus der Utrechtsche Hoogeschool, de Hooggel. Heer Dr. *J. L. C. Schroeder van der Kolk*, deze waardigheid aan zijnen opvolger, den Hooggel. Heer Dr. et Magister *L. G. Visscher*, overdragen, bij eene plegtige Latijnsche redevoering in het groot auditorium der Hoogeschool.

— In den Parijsschen *Moniteur* van den 9den Maart leest men: „De minister van binnenlandsche zaken heeft, om de verbeteringen, die hij reeds in de verschillende, aan zijne zorg toevertrouwde instellingen heeft gebragt, te voltooijen, de heer *Neston Urbain* schrijver van de *Handleiding voor de studie der Vlaamsche* [illegible], met eene zending naar Holland en Belgie belast, ten doel hebbende, om wegens de in die beide landen bestaande gestichten van weldadigheid en van openbaar nut een onderzoek te doen."

Zaturdag ll. hebben de belgische vertegenwoordigers over het nog onafgedane hoofdstuk der geneeskundige dienst in het budget van oorlog gehandeld. Door de centrale sectie der kamer was voorgesteld eene commissie van onderzoek omtrent hetgeen die dienst betreft, naar aanleiding der menigvuldige klagten, in te stellen. Een der leden, de heer *Milcamps*, verlangde dat slechts de minister van oorlog uitgenoodigd werd, om de noodige opheldering over dit punt der openbare dienst te geven. De zaak gaf tot eene lange discussie aanleiding in den loop van welke de oorlogsminister *Willmar* verklaarde, dat hij zijne demissie zoude nemen, wanneer de kamer tot de instelling eener commissie besloot, aangezien zulks een blijk van wantrouwen jegens zijn beheer zou daarstellen. De discussie liep niet ten einde; maar werd tot heden uitgesteld.

De senaat houdt zich bezig met de wet op de openbare werken en met een ontwerp omtrent wijzigingen in de wet op de militie.

— De hertog *van Saxen-Coburg* vertrekt heden met zijne beide zonen van Brussel naar zijne staten terug.

— Ter Antwerpsche beurs van zaturdag (11 *Maart*) waren genoteerd: Belg. 100¾, O. Metall. 103¾, Spaans Ardom 24¾, 25, 24⅞; Defered [illegible]; B. Savoniere 99½; Sicil. 92½; Rom. L. 101, Certif. te Antw. 98; Bras. 85⅞. — Wisselkoers op Amsterd. en Rott. pari.

Indien het waarheid is, dat *Gomez* gevonnisd en geëxecuteerd geworden is, bewijst dit voor den diepvernederden staat der zeden in Spanje. Men verwijt hem, gelden des lands tot eigen voordeel verduisterd te hebben; men wil dat aan dat euvel, bijna al de Spaansche generaals der Koningin Regentes mank gaan; en dat zij te Parijs nu in weelde leven. Don *Carlos* moet zich ongetwijfeld overtuigd hebben van de hooge noodzakelijkheid om door een streng voorbeeld van krijgstucht, zijn leger in toom te houden; anders had hij waarschijnlijk den generaal begenadigd, die hem zoo vele diensten scheen bewezen te hebben, door zijnen togt tot in het hart van Spanje. Maar de heerschende bandeloosheid der troepen in dienst der Regentes; de weifelende houding der generaals in hare dienst en de daaruit geborene werkloosheid eener ontzettende heirmagt, hebben *don Carlos* de oogen moeten openen voor het gevaar, dat als de pest dreigde ook in zijne gelederen door te dringen. Wat toch zoude hij met een handvol volks uit kunnen rigten tegen de overmagt, indien hij niet tegen werkeloosheid bedrijvigheid, tegen losbandigheid orde en krijgstucht kon overzetten? Daarmede heeft hij zich tot hiertoe staande gehouden, en daarmede kon hij alleen triomferen. Als men dus don *Carlos* zoude willen beoordeelen na deze executie, dan lette men ook op den toestand waarin de president der Spaansche kroon zich bevindt, en dan overtuige men zich, dat, waar in kalme tijden genade kon worden verleend; strenge uitoefening en handhaving der tucht tot die zware en verhevene pligten eens Vorsten behoort, tot wier vervulling hem niet zijne bijzondere geneigdheid, maar de overwegende redenen van het behoud der Natie verpligten. In waarheid, Don *Carlos* moet menig leed verduren, eer hij tot het bezit geraakt zijner door zijne geboorte verkregene en hem onontneembare regten; de weelgeesten die Spanjes zedelijkheid en grootheid hebben ondermijnd, hebben veel ter herstelling overgelaten van dengenen die tot de wedergeboorte dier Natie wordt geroepen: onzedelijkheid, geldzucht en losbandige vrijheidzucht hebben de plaats ingenomen van godsdienstigheid en goede zeden, en liefde tot orde en wet; en voor het loijaliteit is eigenbaat in de plaats getreden.

DE SPEELHUIZEN TE LONDEN.

(*Vervolg van No.* 60)

Men verwondert zich wel eens dat de schuldenaars van *Crockford* er toe besluiten om hem te betalen, omdat speelschulden aan geene geregtelijke vervolging hoegenaamd blootstellen; maar die zich daarover verwondert, toont dat hij niet bekend is met het zeden-wetboek der aristocratie. Hij die de betaling weigert van schulden van eer (en zoo gelieft men die te noemen welke aan de speeltafel worden gemaakt) als hij in staat is om die te voldoen, zou voor altijd uit de gezelschapskringen der hoogere standen worden gebannen. Maar niet één aristocraat zou die ongenade durven trotseren en de stoutste wijsbegeerte valt in zwijm voor het denkbeeld alleen van zulk een lot. Een millioen aan eenvoudige kooplieden en winkeliers schuldig te wezen, als deze zot genoeg zijn om zulk een groot krediet aan een [illegible] rang te verleenen, en het oor voor alle [illegible] te sluiten; dit is geene misdaad, integendeel dit is eerder eene aanbeveling in de oogen der hoogere klassen, van de zamenleving; maar de eere-schulden moeten zoodra betaald worden als de schuldenaar er toe in staat is, en de ongelukkige koopman, de eerlijke winkelier kan, al naar 't hem goeddunkt, gaan bedelen, leenen, stelen of van honger omkomen.

De geschiedenis van *Crockford* is niet onbelangrijk: hij was van oorsprong een vischverkooper, en bezat geen penning. Hij heeft in der daad het *genie* der berekening, en hoe zwaar de kansen zijn, becijfert hij toch vooruit en uit het hoofd den uitslag van het spel met eene schier nooit falende naauwkeurigheid. Toen hij ontdekte dat dit talent hem eigen was, begon hij zijne spelers-loopbaan in een huis van minderen rang, zonder zijne nering te laten varen. Weldra geraakte hij met drie andere personen, zelfs in 't bezit van eene bank voor het dobbelsteenen-spel *à la Française*, en gedurende een enkel saizoen, wonnen zij te zamen de som van vijf millioen franken, eene winst die hij thans in zijn grootsch etablissement niet meer behaalt, omdat hij thans veel meer kosten te maken heeft. Er rezen echter klagten tegen dit huis over het gebruiken van met lood voorziene dobbelsteenen; toen verliet hij het en kocht een hotel in de St. James-straat. Dit was te klein en door het aantrekken van de belendende huizen en eene geheele nieuwe opbouwing, ontstond het prachtige gebouw, waarin wij onzen lezer hebben rondgeleid. — De opvoeding van *Crockford* is ongemeen verwaarloosd, want in weerwil dat hij dagelijks met lieden van den eersten adel omgaat, heeft hij nog steeds zijn onbeschaafd dialect behouden en verminkt hij op de onbarmhartigste wijze de regelen der speeling, bij elk woord dat hij schrijft. Voor het overige, verdwijnt trouwens aan de speeltafel alle onderscheid van stand.

Onder de andere speelhuizen van Londen, bekleedt, na dat van *Crockford*, het *Atheneum* de eerste plaats. Deze inrigting, die zich in dezelfde straat bevindt, behoort aan de gebroeders *Bond*. Dezelve is ook op eene groot leest geschoeid, maar komt in geene vergelijking met die van *Crockford*. Eenige jaren geleden, schatte men hare kosten op 4000 fr. 's weeks; thans moeten deze echter in het beste van het speelsaizoen tot 6000 fr. gestegen zijn. Dit huis is de geduchtste mededinger van dat van *Crockford* en vele leden van deze club verdeelen hunnen tijd en hun geld tusschen dit speelhuis en de eigenaars van het *Atheneum*. Men meent dat er wel nachten zijn, waarin fondsen-bewegingen van 2,500,000 fr. plaats hebben, en dat de bank, in zulke weken, op [illegible] winst van 250,000 fr. kan rekenen. Ik ben niet regt te weten kunnen komen, hoe groot, door elkander genomen, de wekelijksche winst is, na aftrek der kosten.

Een ander speelhuis van eenigen naam is dat uit de Albemarle-straat. De middelen die het te werk stelde om den stroom van bezoekers naar zich heen te leiden, zijn opmerkelijk. In den eersten tijd van zijn bestaan deed het slechts weinig beteekenende zaken; en gelukte het den eigenaars volstrekt niet om rijke onervaren jongelieden te verstrikken, zoodat de inkomsten tot naauwernood de kosten konden dekken en er voor de *grieken* geen droog brood overschoot. Zij bezaten een kapitaal van vier honderd duizend franken dat zij elders door „vogelplukken" verkregen hadden; zij besloten om drie vierde gedeelten dier som vrijwillig ten offer te brengen, om daardoor aan de onnoozelen te doen gelooven dat het bij hen veel gemakkelijker dan ergens elders was, om geld te winnen. Deze kunstgreep bereikte volkomen het doel als met bliksemsnelheid verspreidde zich onder de grijze en jeugdige spelers het gerucht, dat de dobbelsteenen zich blijkbaar tegen de bank keerden: de toevloed uit alle wijken der wereldstad naar de Albemarle-straat was verbazend groot, en ieder stelde zich voor, de bank eens ter deeg te plunderen, zoo niet te doen springen: allen speelden

grofspel, en allen verloren. Op nieuw waagden zij het, in de hoop dat zij gelukkiger zouden wezen, en sommigen wonnen dan ook; maar de meesten verloren. Dit duurde zoo gedurende zes of zeven weken voort, waarin onderscheidene spelers geheel en al te gronde werden gerigt; en ten slotte kwam de inrigting niet alleen weer in 't bezit harer driemaal honderd duizend franken, maar had daarenboven een millioen aan zuivere winst in hare kas bijeengegaard.

De speelhuizen van den tweeden rang zijn zeer talrijk, en velen daarvan aan het grootste gedeelte des publieks onbekend. De voornaamste zijn gering in getal en bevinden zich meerendeels in de nabijheid van Leicester square. Die een speelhuis zegt wil kennen, moet een dier inrigtingen bezoeken. Men treft er drie klassen van spelers aan; Tot de eerste behooren zij, die, zeer smaakvol gekleed en in de fashionabele kringen te huis zijnde, zich gedwongen hebben gezien om *Crockford* en het *Atheneum* te verlaten, omdat hunne middelen zoozeer zijn verminderd, dat zij niet meer zulke zware zetten als voormaals kunnen doen; geringere zetten te doen, zou niet alleen hunnen hoogmoed gekwetst, maar ook hunne armoede verraden hebben. Zoo lang mogelijk willen zij de eerste gesteld zien, en de andere verbergen, maar bij een ander is dit zoo lang mogelijk altijd zeer kort. De vertegenwoordiger der tweede klasse is iemand die eigenlijk tot de eerste behoort; maar die niet meer in staat is om fatsoenlijk voor den dag te komen: zijne kleêren zijn langzamerhand tot den toestand dien men *shabby-genteel* noemt, vervallen, en zijne beurs is in een nog slechteren staat. In de derde eindelijk ziet man een wezen welks gewaad niemand voor een halven gulden zou willen overnemen. Zijn hoed was weleer zwart, maar het langdurig gebruik heeft dien rood gemaakt; er is een rand om, die op alle plaatsen geknakt is, en er bevindt zich een gat in den bol, dat ontwijfelbaar nog veel grooter geweest is, voor dat de hoed een weinig opgeknapt is geworden. Hoe men zijn rok ook moge bezien, van voren of van achteren, men zal tot de bekentenis moeten komen, dat dezelve vele dienstjaren heeft; de kraag alleen is nog geheel, maar met eene dikke vetkorst overdekt; op zijn hoogst zullen er twee knoopen aan zijn, doch zeker zal men te vergeefs naar een derde zoeken en evenmin de knoopsgaten kunnen ontdekken. De kleeding zou uitmuntend geschikt zijn, om ze een stroojen pop aan te trekken, die als vogelverschrikker moet dienen: tot iets anders is zij niet bruikbaar. 't Is meer dan waarschijnlijk, dat die man geen hemd aan 't lijf heeft, en zoo hij er al een aan heeft, dan zal het wel aan flarden zijn gescheurd, dan zeker is het in geen maand gewasschen, en zal het in de eerstvolgende maand nog wel ongewasschen blijven. Zijne broek stemt geheel overeen met zijne andere kleedingstukken, want het eene gedeelte van zijn toilet moet het andere niet beschamen. Zijne baard is op zijn minst in acht dagen tijds niet geschoren; op zijn gelaat staat geschreven dat hij gebrek lijdt en vast heeft hij den ganschen dag nog niets anders dan een stuk droogbrood gegeten. En in wee wil daarvan, te midden dier afschuwelijke ellenden, heeft hij zich, langs eenen weg die hem alleen bekend is, de twee of drie *schillings* weten te verschaffen, waarmede hij nu speelt. Die drie klassen van menschen treft men tot zelfs in de geringste speelhuizen aan, en namelijk zullen er eenige maanden verloopen zijn, of gij zult die uit de eerste tot de laatste zien afgezonken; want zeer zelden slechts blijft het bij eene afdaling tot de tweede soort. Onder hen die voornamelijk de speelhuizen van den tweeden rang bezoeken, bevinden zich vooral veel kooplieden uit de City en een aantal handelsbedienden uit dezelfde wijk, die er gewoonlijk zoo naauw niet op zien om het geld hunner meesters aan te raken en wien weldra niets overblijft, dan om de vlugt te nemen, in de gevangenis te verdwijnen, of de handen aan zich zelven te slaan.

(*Het vervolg hierna.*)

---

§ § Heden namiddag ten 3 ure, heeft het de Voorzienigheid behaagd, mijne teedergeliefde Echtgenoot, den Heer FRANCUS JOSEPHUS DIEUDONNÉ, in den ouderdom van 52 jaren en 3 maanden, aan de gevolgen eener langdurige teering, het *tijdelijke* met het *eeuwige* te doen verwisselen, na vooraf voorzien te zijn geweest van de H. H. Sacramenten onzer Moeder de H. Kerk; waarvan bij deze wordt kennis gegeven aan Familie, Vrienden en Bekenden.

De Affaire zal op denzelfden voet worden gecontinueerd; bevelende de ondergeteekende zich met hare zes minderjarige Kinderen, in de genegene gunste van het Bredasch publiek.

BREDA, den 12. Maart 1837.

DOMINICA MARIA BOGAERTS,
Wed. *F. J. Dieudonné.*

** *Zestig* METSELAARSKNECHTS, den 15den April werk begeerende, vervoegen zich dadelijk bij J. VAN DER MADE, Dz., te *Klundert*.

** Men verlangt in eene gevestigde Fabriek te *Amsterdam*, een bekwaam TAFELWERKER, vlug werkende en grondig het vak van EPAULETTES en al, wat daartoe behoort, verstaande; kunnende hij alsdan op een vast loon van ten minste *f* 8,— per week staat maken, buiten de benefice, waarop, in buitengewone omstandigheden, zijn inkomen kan gebragt worden. Die hiertoe genegen is en voldoende bewijzen van kunde en eerlijkheid kan bijbrengen, adressere zich met *franko*-brieven, onder de letters C. R., bij den Boekhandelaar H. FRIJLINK, te *Amsterdam*.

De AFVAART van het STOOMJAGT *PRINSES MARIANNE* van Rotterdam, wordt in plaats van op Vrijdag den 17. Maart 1837 ten 9 uur, bij deze aangekondigd op Zaterdag den 18. daaraanvolgende ten 10 uur.

** Bij L. E. BOSCH, te *Utrecht*, is heden van de pers gekomen en alom verzonden:

1°. GOEDE VRIJDAG, Overdenking op den Verjaardag van den Dood van JEZUS CHRISTUS, ... à *f* 0,35.

2°. GODSDIENSTIGE HARPTOONEN. Een Gedicht, door M. H. DE GRAAF . . . . à *f* 0,50.

3°. VREUGDE-ZANG BIJ HET TWEEDE EEUWFEEST VAN UTRECHTS HOOGESCHOOL, door PETRONELLA MOENS . . . . à *f* 0,20.

Bij bovengemelden zijn nog te bekomen:

1°. ALGEMEENE FEESTWIJZER voor de Heugelijke Viering van het Tweede Eeuwfeest der *Utrechtsche Hoogeschool*.

Daar er van hovengenoemd werkje nog eenige exemplaren voorhanden zijn, zoo zal, om hetzelve algemeen verkrijgbaar te maken, de prijs gesteld worden op slechts 10 cents. Deze Feestwijzer bevat eene aanwijzing en verklaring van alle plegtigheden, festiviteiten, enz. van het gevierde Eeuwfeest, als:

Het Welkom, of algemeene inleiding. — Godsdienstige inwijding van het feest. — Geschiedkundig tafereel van de stichting der Utrechtsche Hoogeschool. — Overzigt harer verdere lotgevallen. — Drie dichtstukken van ANNA MARIA VAN SCHURMAN, bij gelegenheid van de stichting der Akademie. — Gedicht van CASPER VAN BAERLE. — Tegenwoordige staat der Akademie. — Uitvoerige verklaring van de promotie *more majorum* of met de kap. — Herinnering van den Akademischen leeftijd. — De gekostumeerde optogt der Studenten. — Herinnering van den slag bij *Nieuwpoort*. — Geschiedkundig tafereel van dezen slag. — Merkwaardige brief, geschreven uit *Ostende*, daags na den slag bij *Nieuwpoort*. — Het vers van VAN ALPHEN: *de slag bij Nieuwpoort*.

2°. MINIATUUR-ALMANAK voor het jaar 1837. 1ste Jaargang. De prijs, verguld op snede in koker . . *f* 0,90.

BIJ *BROESE & COMP.*, TE BREDA,

is van de pers gekomen en aan HH. Inteekenaren verzonden:

TIJDSCHRIFT

voor

AANKOMENDE ONDERWIJZERS.

TWEEDE JAARGANG. EERSTE STUK.

In 4 Stukken 's jaars kompleet à f 2,00.

De Inhoud van dit Tijdschrift bepaald zich tot de drie volgende hoofdonderwerpen:

I. AANKONDIGING VAN NIEUW UITGEKOMENE BOEKEN.
II. MENGELINGEN.
III. VRAGEN EN OPGAVEN.

In de eerste afdeeling worden de lezers met het bestaan van zulke werken bekend gemaakt, die of voor schoolgebruik, of tot eigene vorming van den onderwijzer worden in het licht gegeven.

De Mengelingen bestaan in: Opstellen over opvoeding en onderwijs, Ziel-, Taal-, Reken- en Aardrijkskunde, Natuurkundige Wetenschappen, Geschiedenis, Godsdienst en Zedekunde, of andere doelmatige onderwerpen.

De derde afdeeling bevat: Vragen over opvoeding en onderwijs. 2. a. Taalkundige vragen. b. Opstellen ter verbetering enz. 3. a. Vragen over de theorie der Rekenkunst. b. Rekenkundige voorstellen. 4. Aardrijkskundige vragen en voorstellen. 5. a. Vragen over de Natuurkunde. Natuurlijke Historie, Technologie, enz. b. Natuurkundige voorstellen. 6. Geschiedkundige vragen, zoo over de Vaderlandsche als over de Algemeene Geschiedenis. 7. Vragen over Godsdienst en Zedekunde. 8. Bijzondere onderwerpen.

De strekking van die afdeeling beschouwd men als zeer nuttig, daar zij, met eenen edelen naijver, den lust opwekt tot beproeving van eigene krachten, en daardoor de overtuiging doet erlangen hoe ver die krachten reiken; terwijl het vinden van het gezochte ene wezenlijk genoegen oplevert. Om in de behoefte van onze lezers te voorzien, is deze afdeeling zoo ingerigt, dat zij met den aard en gang der werkzaamheden van een examen overeenkomt, en de bouwstof voor dezelve, zoo veel mogelijk, gelijk zijn aan de opgave van plaats hebbende examens.

De Schoolonderwijzers, Schoolonderwijzers-gezelschappen, Ondermeesters en Kweekelingen, worden op nieuw beleefdelijk uitgenoodigd tot het leveren van gepaste bijdragen en het beantwoorden en oplossen van vragen en voorstellen, die in dit Tijdschrift zullen voorkomen. De inzenders van eenig opstel, van vragen, voorstellen, enz. kunnen daarbij met hunnen naam of hun naamcijfer onderteekenen, dat bij de opname te worden vermeld, zoo als ook eene lijst van de voornaamste oplossers achter elk stukje geplaatst wordt.

Te BREDA, bij BROESE & COMP., Boekdrukkers en Boekverkoopers.